

Hlavní město Faerských ostrovů přivítalo první elektrobusy

07.06 2023 18:36, Matěj Stach, Autobusy

Flotila nových autobusů zajišťujících pod hlavičkou systému Bussleiðin provoz ve faerském hlavním městě Tórshavnu a jeho okolí je kompletní. Stávajících šestnáct Crosswayů LE LINE o délce 10,8 metru doplnila dvojice elektrobusů Iveco E-way vyráběných francouzským Heuliezem, které byly do provozu na sklonově nejméně náročné lince 4 uvedeny 1. června 2023. Do důchodu se tak může odebrat i poslední ostrovní SOR CN 9,5, jenž od ledna přechodně zajišťoval výkony na linkách příměstského charakteru.

Autobusová doprava na ostrovech ležících v severní části Atlantského oceánu mezi Britskými ostrovy, Islandem a Skandinávským poloostrovem sestává ze dvou velkých sítí – vedle tórshavnského systému Bussleiðin jde o regionální linky Bygdaleiðir, které organizuje národní společnost SSL (Strandfaraskip Landsins). Ty jsou po privatizaci v roce 2012 obsluhovány modře zbarvenými autobusy smluvních dopravců. Vedle těchto systémů fungují na Faerských ostrovech další tři malé lokální sítě – sestupně podle rozsahu provozu jde o systém městské dopravy ve druhém největším městě Klaksvíku na severu ostrovů, síť Eysturleiðin na ostrově Eystruoy a konečně provoz Ferðaætlan Bussleiðin v kommuně Sunda. Zatímco zmíněné systémy vznikly až v poslední dekádě, Tórshavn červené městské autobusy křižují již od června roku 1979.

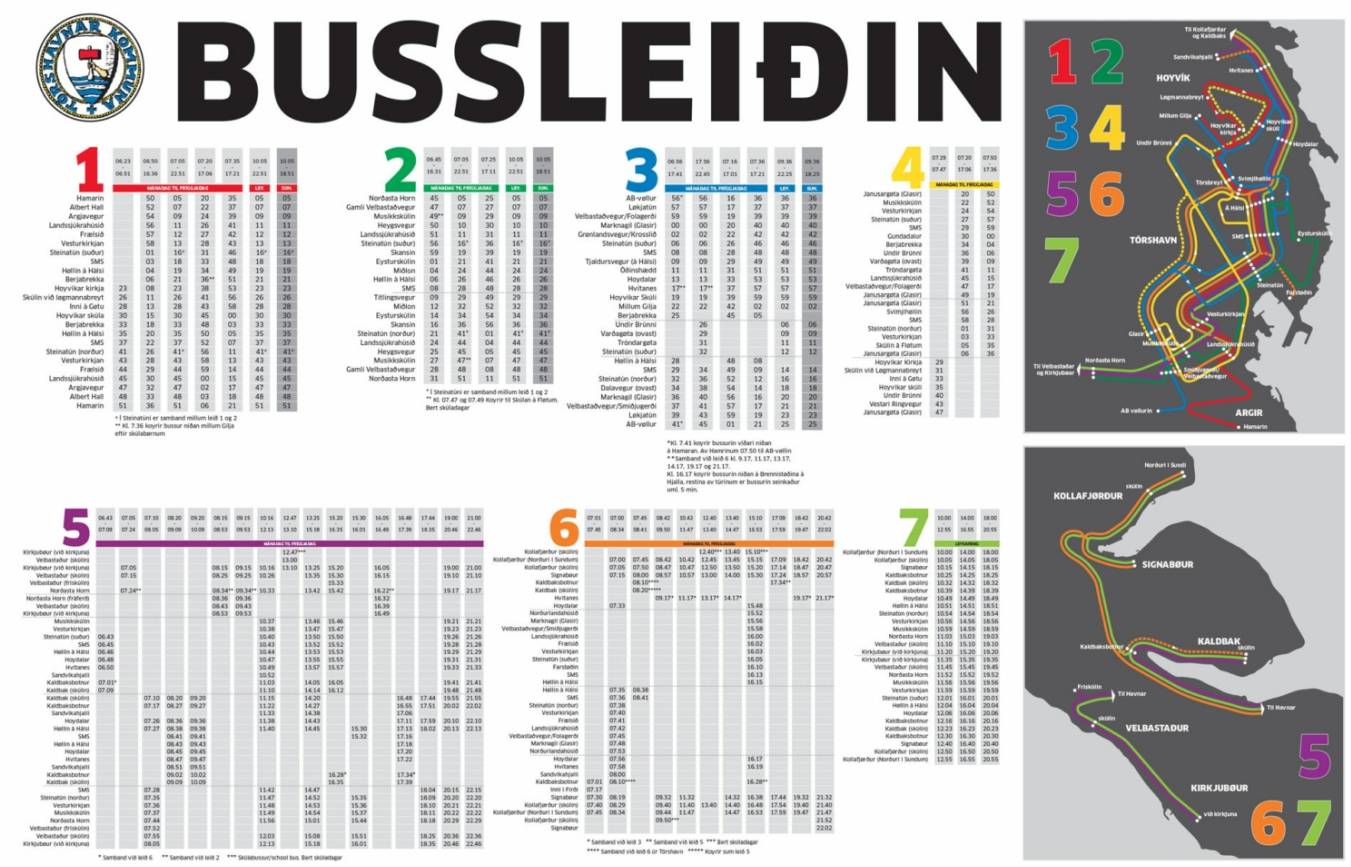

Současný přehled rozsahu sítě Bussleiðin. (zdroj: Tórshavnar kommuna)

Českou stopu nese provoz v Tórshavnu od roku 2011, kdy se zajišťování městské hromadné dopravy k 1. dubnu ujal na základě výběrového řízení z roku předchozího triumvirát dopravců Jón Thomasen, HZ Bussar a Gundurs Bussar. Rozhodnutí o nákupu autobusů z Dolních Libchav padlo na podzim 2010 po otestování jednoho vozu v Dánsku. Prvních 10 nových autobusů SOR CN 9,5 na ostrovy dorazilo 23. května 2011, zbylé čtyři na ně navázaly o týden později. Po zkompletování celé dodávky 14 vozů došlo 3. července k představení celé flotily. Od následujícího dne poté autobusy nahradily v provozu staré stroje od Volva, s nimiž původně zajišťoval provoz ve městě dopravce Mouritsens Bussar. Zároveň došlo k rozšíření sítě o linku do vesnice Kirkjubøur. Značka Volvo ze systému Bussleiðin zcela nezmizela, neboť příměstský provoz do obce Kollafjørður zajišťovaly i nadále dva vozy 8500 a 8700 (později nahrazený Volvem 8900) společnosti Gundurs Bussar, která spojení do obce zajišťovala od ledna 2001.

Flotila nových autobusů Crossway LE LINE 10,8M před zařazením do provozu. (zdroj: Tórshavnar kommuna)

Původní kontrakt byl sedmiletý, nakonec byl protažen až do 31. 3. 2019. Od následujícího dne celý provoz v Tórshavnu a jeho okolí převzala s původními vozidly společnost Gundurs Bussar, a to nejprve v rámci ročního kontraktu. S ohledem na rozšíření provozu autopark dopravce nabobtnal o další trojici autobusů z dílny SOR Libchavy. Dva vozy BN 9,5 byly přes dánského dealera SOR Buscenter Vest zakoupeny jako ojeté z města Haderslev od skupiny Tide Bus Danmark. Jako poslední flotilu rozšířil bývalý předváděcí SOR CN 9,5, který od roku 2013 zajišťoval v rámci regionální sítě Bygdaleiðir dopravu z Tórshavnu k trajektu a patřil Jónu Thomasenovi. Společnost Gundurs Bussar získala také další kontrakt na provoz od 1. 4. 2020 do 1. 1. 2022 a rovněž pokračování až do konce roku 2022.

Prezentace elektrobusů v centru Tórshavnu. (zdroj: Tórshavnar kommuna)

Nová dlouhodobá smlouva na provoz sítě Bussleiðin v Tórshavnu byla na základě výběrového řízení podepsána až v dubnu 2022, a to s platností od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2031. Devítiletý kontrakt podmíněný nákupem nových autobusů ovládla společnost Gundurs Bussar, na přelomu roku ale autobusy do města nakonec vyjely pod hlavičkou dopravce HZ Bussar.

Patnáct nových autobusů Iveco Crossway LE LINE 10,8M vyjelo pod registračními značkami HZ 1 až HZ 15 do provozu dne 2. ledna 2023. Vozy nabízí celkem 33 míst k sezení a do systému obecně vnesly větší kapacitu, přičemž zaujmou např. předsuvnými dveřmi anebo absencí klimatizace salonu cestujících (která ovšem na ostrovech s průměrnou letní teplotou 11 °C opravdu není potřeba). Autobusy HZ 12 až HZ 15 jsou vybaveny bezpečnostními pásy, což je předurčuje k provozu na příměstských linkách č. 5 a 6. Tam zároveň od března 2023 jezdí poslední dodaný Iveco Crossway LE LINE 10,8M (HZ 16), určený speciálně pro celodenní oběh jezdící do Kollafjørðuru. První měsíce doplňovaly nové autobusy v provozu obě Volva a dvojice vozů SOR CN 9,5 (FM 854 a HZ 530), z nichž poslední jmenovaný stroj vypomáhal na špičkových spojích příměstských linek ještě v červnu 2023.

Nové elektrobusy mají registrační značky HZ 17 a HZ 18. (zdroj: Tórshavnar kommuna)

Součástí nové smlouvy je také postupné zavádění alternativních pohonů, konkrétně v podobě autobusů poháněných elektrickou energií. Drobnou kaňkou na celém plánu je skutečnost, že z poloviny je elektřina na ostrovech vyráběna v tepelných elektrárnách spalováním nafty, byť se má tento podíl postupně snižovat. Pořízení dvojice elektrobusů je vnímáno jako pilotní projekt, přičemž pro ně byla vyhrazena linka č. 4, která je nejméně sklonově náročná. Ve dnech pracovního klidu jde poté o linku č. 3.

Jeden z nových elektrobusů Iveco E-way 10,7M na výstavě Transport 2023. (zdroj: Tórshavnar kommuna)

Ještě než vozy Iveco E-way 10,7M s karoserií Heuliez GX 137 L připluly do města, ukázal se jeden z nich na veletrhu Transport 2023 v dánském Herningu. Elektrobusy jsou určeny k pomalému nabíjení (Overnight Charging) a podobně jako u Crosswayů jsou alespoň jejich druhé dveře řešené jako předsuvné. Slavnostní představení obou strojů se odehrálo 31. května v 11:00 na centrální zastávce Steinatún v centru Tórshavnu, čemuž předcházel koncert na lesní rohy. Ve 14:00 poté vozy svezly zájemce městem. Na svou domovskou linku č. 4 vyjely elektrobusy 1. června 2023, čímž došlo k uvolnění dvojice Crosswayů. Lze tak očekávat, že z provozu v dohledné době zmizí i poslední přeživší SOR CN 9,5, který v klimaticky náročném provozu na Faerských ostrovech vydržel bezmála 12 let. Část původní libchavské flotily je mezitím nabízena k prodeji v Dánsku.

Jestliže přinese provoz elektrobusů uspokojivé výsledky, má celá městská flotila projít elektrifikací už do roku 2027. Zánovní dieselové autobusy poté budou prodány, což by podle představitelů města nemělo představovat větší problémy.

Url: Hlavní město Faerských ostrovů přivítalo první elektrobusy